

8. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen [Single State Register of Court Decisions]. (n.d.). *reyestr.court.gov.ua*. Retrieved from <http://reyestr.court.gov.ua/Review/59875982> [in Ukrainian].
9. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen [Single State Register of Court Decisions]. (n.d.). *reyestr.court.gov.ua*. Retrieved from <http://reyestr.court.gov.ua/Review/37121748#> [in Ukrainian].
10. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen [Single State Register of Court Decisions]. (n.d.). *reyestr.court.gov.ua*. Retrieved from <http://reyestr.court.gov.ua/Review/36119433> [in Ukrainian].
11. Kartuzova, I. (2013). Poniattia, elementy ta vydy administratyvnoho pozovu [Concept, elements and types of administrative suit]. *Yurydychnyi visnyk – Legal Bulletin*, 3, 94-100 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.03.2018

УДК 342.95

Черненко Інесса Вікторівна
 аспірант кафедри державно-правових
 дисциплін та адміністративного
 права Центральноукраїнського
 державного педагогічного університету
 імені Володимира Винниченка
judge.lenin305@gmail.com

**ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО МАЙНО, ДОХОДИ, ВИТРАТИ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ
 ФІНАНСОВОГО ХАРАКТЕРУ У ПАПЕРОВОМУ ВИГЛЯДІ ЯК АТАВІЗМ
 АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА**

У статті проаналізовано проблемні питання правового регулювання декларування майна, доходів, витрат та зобов'язань кандидатами на посади-суб'єктами декларування, у тому числі кандидатами на пост Президента України, в народні депутати України, в депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад, на посади сільських, селищних, міських голів та старост. Виявлено правові норми, які є застарілими та не кореспондуються з нормами Закону України «Про запобігання корупції» щодо форми та порядку подання декларації кандидата на відповідну посаду. Запропоновано шляхи усунення окресленої проблеми шляхом внесення відповідних змін до чинного законодавства.

Ключові слова: декларація кандидата на пост Президента України, в народні депутати України, в депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та на посади сільських, селищних, міських голів, старост; неузгодженість правових норм щодо декларування.

Chernenko I.V. DECLARATION ON PROPERTY, INCOME, EXPENSES AND FINANCIAL OBLIGATION IN PAPER FORM AS AN ATAVISM OF ANTI-CORRUPTION LEGISLATION

The article analyzes the problematic issues of legal regulation of declaring incomes, assets, expenditures and obligations to candidates for sub-units of declaration, including candidates for the post of President of Ukraine, people's deputies of Ukraine, deputies of the Verkhovna Rada of the Autonomous Republic of Crimea, regional, municipal, city mayors and heads of local councils. The legal norms that are obsolete and do not correspond to the norms of the Law of Ukraine "On Prevention of Corruption" regarding the form and procedure for submitting a candidate's declaration for the corresponding positions are revealed. The ways of elimination of the above problem by means of making appropriate changes to the current legislations are offered.

Key terms: a declaration of the candidate for the post of President of Ukraine, people's deputies of Ukraine, deputies of the Verkhovna Rada of the Autonomous Republic of Crimea, regional, municipal, city mayors and heads of local councils; inconsistency of legal norms regarding declaration.

Постановка проблеми. На виконання положень статті 45 Закону «Про запобігання корупції» в Україні

запроваджено подання декларацій про доходи, активи, видатки та зобов'язання особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у електронному вигляді [1].

Незважаючи на те, що до цього часу запроваджена з вересня 2016 року система повноцінно не працює в частині автоматичної перевірки декларацій, у зв'язку з чим Національним агенством з питань запобігання корупції (далі-НАЗК) перевірено мізерну кількість декларацій, таке нововведення є одним з головних досягнень нової антикорупційної стратегії України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему корупції, її зміст і структуру, форми прояву, стратегію та тактику боротьби з цим небезпечним соціально-економічним явищем вивчають науковці різних країн світу. Вона є об'єктом уваги практиків, учених, соціологів, економістів, політиків і публіцистів. У пострадянський період її досліджували Г.А. Аванесов, В.А. Алексєєв, С.Б. Алімов, О.Н. Басалаєв, І.І. Басецький, М.І. Бажанов, Р.С.Белкін, В.М. Биков, О.І. Гуров, А.І Долгова, В.М. Єсіпов, В.А. Лукашов та ін.

Серед вітчизняних учених необхідно вказати таких, як Ю.В. Александров, П.П. Артеменко, О.М.Бандурка, Б.І. Бараненко, В.П. Бахін, В.І. Бояров, Ф.Г. Бурчак, О.А. Гапон, І.М. Данішин, Е.О. Дідоренко, Д.Г. Заброда, М.В. Корнієнко, В.О. Коновалова, М.Й. Коржанський, В.В. Крутов та ін.

Формування цілей статті. Мета статті полягає у дослідженні правових аспектів неузгодженостей положень антикорупційного та виборчого законодавства в частині декларування суб'єктами декларування науковцями не досліджувались у зв'язку з новизною.

Виклад основного матеріалу. Рішенням НАЗК від 10.06.2016 року №2 «Про початок роботи системи подання та оприлюднення декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» визначено початок цієї роботи у відповідності до Закону України «Про запобігання корупції» з 1 вересня 2016 року [2].

Згідно із затвердженою рішенням НАЗК від 10 червня 2016 року № 3 Формою декларації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, декларація заповнюється та подається особисто суб'єктом декларування на веб-сайті Національного агенства з питань запобігання корупції через власний персональний електронний кабінет суб'єкта декларування у системі Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, шляхом заповнення електронної форми. Паперова копія декларації не подається [3].

Згідно з ч.3 ст.45 Закону України «Про запобігання корупції» особа, яка претендує на зайняття посади, зазначеної у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, та особа, зазначена у пункті 4 частини першої статті 3 цього Закону, до призначення або обрання на відповідну посаду, подає в установленому цим Законом порядку декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік.

Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо особливостей фінансового контролю окремих категорій посадових осіб" від 23 березня 2017 року № 1975-VIII внесено зміни, зокрема, до Закону України "Про запобігання корупції" та кандидатів у народні депутати України, зареєстрованих у порядку, встановленому Законом України "Про вибори народних депутатів України", кандидатів на пост Президента України, зареєстрованих у порядку, встановленому Законом України "Про вибори Президента України", кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад, кандидатів на посади сільських, селищних, міських голів та старост, зареєстрованих у порядку, встановленому Законом України "Про місцеві вибори", віднесено до суб'єктів декларування, які до обрання на відповідну посаду подають в установленому Законом України "Про запобігання корупції" порядку декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік [4].

Отже, чинним законодавством України кандидатів на вищезазначені посади визначено суб'єктами декларування згідно із Законом України "Про запобігання корупції", положеннями якого встановлено порядок подання відповідних декларацій, їх обліку, оприлюднення, контролю та перевірки, а також відповідальність за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень. А відтак, зазначеними особами повинна подаватись декларація кандидата на посаду у порядку, передбаченому ст.45 Закону України «Про запобігання корупції».

Водночас, виборче законодавство України містить норми, які не узгоджуються з положеннями ст.45 Закону України «Про запобігання корупції» в частині подання декларацій кандидатами на посаду.

Так, відповідно до п.8 ч.1 ст.38 Закону України «Про місцеві вибори» однією з умов реєстрації кандидата у депутати у багатомандатному виборчому окрузі є подання до відповідної територіальної виборчої комісії декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру кожної особи, включеної до виборчого списку кандидатів у депутати від відповідної місцевої організації партії, відповідно до статті 45 цього Закону. Аналогічні положення містяться у статтях 39-40 Закону України «Про місцеві вибори» щодо умов реєстрації кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости [5].

Статтею 45 Закону України «Про місцеві вибори» встановлено, що декларація про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за рік, що передує року початку виборчого процесу, подається кандидатом у депутати, кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, старости за формою, встановленою Законом України "Про засади запобігання і протидії корупції". Після реєстрації кандидата у депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости інформація з поданої ним декларації, за винятком інформації, що є конфіденційною, оприлюднюється територіальною виборчою комісією у визначений нею спосіб [6].

У той же час, відповідно до п.4 Прикінцевих положень Закону України «Про запобігання корупції» визнано таким, що втратив чинність Закон України "Про засади запобігання і протидії корупції", крім положень щодо фінансового контролю, які втрачають чинність з початком роботи системи подання та оприлюднення відповідно до цього Закону декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Отже, 1 вересня 2016 року, з дня початку роботи системи подання та оприлюднення декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, усі положення Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції" втратили чинність. Таким чином, кандидати у депутати, кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови, старости зобов'язані подавати декларацію за формою, яка на даний час не є чинною. Крім цього, подання декларації у паперовому вигляді не звільняє їх від обов'язку подавати декларацію за формою, передбаченою Законом України «Про запобігання корупції».

На наш погляд подання двох декларацій є абсолютно нелогічним і не має жодного сенсу. За умови відкритого доступу до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції вважаємо недоцільним подання вказаними кандидатами паперових декларацій разом із іншими необхідними для їх реєстрації документами до відповідних виборчих комісій, а також оприлюднення виборчими комісіями таких декларацій у визначений законами України про вибори спосіб, зокрема шляхом їх публікації у друкованих засобах масової інформації, що тягне за собою невиправдане використання бюджетних коштів.

Слід відмітити, що Законами України «Про вибори Президента України (статті 50,51) та «Про вибори народних депутатів України» (статті 54,55,57) також передбачено подання кандидатами на пост Президента України, кандидатами в народні депутати України до Центральної виборчої комісії для їх реєстрації декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за рік, що передує початку виборчого процесу, за формою, визначеною відповідно до Закону України «Про запобігання корупції». Тобто, в цих Законах містяться вимоги подання у паперовому вигляді декларації за формою, яка визначена виключно для її заповнення на офіційному сайті НАЗК.

Висновки. Таким чином, встановлено, що на відміну від інших кандидатів на посади, що є суб'єктами декларування (керівники центральних органів виконавчої влади, державні службовці, судді, поліцейські та інші), кандидати на посади Президента України, в народні депутати України, в депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та на посади сільських, селищних, міських голів, старост зобов'язані подавати декларації про доходи, активи, видатки, та зобов'язання як у паперовому, так і в електронному вигляді.

На нашу думку, для усунення неузгодженостей в законодавстві в частині регулювання питання подання декларацій кандидатами на пост Президента України, в народні депутати України, в депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та на посади сільських, селищних, міських голів, старост необхідним є внесення змін у Закони «Про вибори Президента України», «Про вибори народних депутатів України», «Про місцеві вибори», якими слід виключити норми, що зобов'язують кандидатів на посади подавати декларації до виборчих комісій для їх подальшого опублікування, з включенням норм щодо обов'язку кандидата подавати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідно до Закону України "Про запобігання корупції".

Зазначені зміни, окрім іншого, поставлять кандидатів на пост Президента України, в народні депутати України, в депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та на посади сільських, селищних, міських голів, старост в однакові умови з іншими суб'єктами, які відповідно до Закону «Про запобігання корупції» зобов'язані подавати декларацію кандидата на посаду.

Список використаних джерел:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року №1700-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
2. Про початок роботи системи подання та оприлюднення декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: Рішення НАЗК від 10.06.2016 № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0958-16>.
3. Про функціонування Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: Рішення НАЗК 10.06.2016 № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0959-16>.

4. Про внесення змін до деяких законів України щодо особливостей фінансового контролю окремих категорій посадових осіб: Закон України від 23 березня 2017 року № 1975-VIII [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1975-19>.

5. Про місцеві вибори: Закон України від 14 липня 2015 року № 595-VIII [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/595-19>.

6. Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України від 7 квітня 2011 року № 3206-VI [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3206-17>.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy Pro zapobihannya koruptsii [Law of Ukraine On Prevention of Corruption]. (2014, October 14). *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> [in Ukrainian].

2. Rishennia NAZK Pro pochatok roboty systemy podання ta oprylyudnennia deklaratsii osib, upovnovazhenykh na vykonannya funktsii derzhavy abo mistsevoho samovriaduvannia [NACC Decision On the commencement of the system of submission and disclosure of declarations of persons authorized to perform functions of the state or local self-government]. (2016, June 10). *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0958-16> [in Ukrainian].

3. Rishennia NAZK Pro funktsionuvannia Yedynoho derzhavnogo reiestru deklaratsii osib, upovnovazhenykh na vykonannya funktsii derzhavy abo mistsevoho samovriaduvannia [NACC Decision On the functioning of the Unified State Register of Declarations of Persons Authorized to Perform the Functions of the State or Local Self-Government]. (2016, June 10). *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0959-16> [in Ukrainian].

4. Zakon Ukrainy Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo osoblyvostei finansovoho kontroliu okremykh katehorii posadovykh osib [Law of Ukraine On Amendments to Some Laws of Ukraine on the Specifics of Financial Control of Certain Categories of Officials]. (2017, March 23). *zakon0.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1975-19> [in Ukrainian].

5. Zakon Ukrainy Pro mistsevi vybory [Law of Ukraine On local elections]. (2015, July 14). *zakon0.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/595-19> [in Ukrainian].

6. Zakon Ukrainy Pro zasady zapobihannya i protydii koruptsii [Law of Ukraine On the Principles of Preventing and Combating Corruption]. (2011, April 7). *zakon0.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3206-17> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 2.03.2018

УДК 349.2

Штепенко Володимир Миколайович
аспірант кафедри державно-правових дисциплін
та адміністративного права
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету
імені Володимира Винниченка
elena-ljashenko4@rambler.ru

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

У статті досліджено особливості адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства. Охарактеризовано гарантії, як передбачені законом спеціальні засоби, способи, умови, які забезпечують здійснення у повному обсязі всебічної охорони прав і свобод людини. Зазначено, що жорсткі рамки відповідальності є основним видом гарантії, тобто підвищений ступінь відповідальності є не лише видом покарання, але й являється попередженням. Наголошено, що підвищення штрафів є необхідним але в межах допустимого. В цілому, нереальні штрафи у сфері трудових відносин – це яскравий приклад свавільної та авторитарної законотворчості, яка не відповідає принципам законності та справедливості, Конституції України та міжнародним зобов'язанням України, позбавляє громадян права на матеріальну свободу, несе загрозу абсолютного знищення громадянського суспільства та середнього класу.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, адміністративні правопорушення, трудові відносини, праця, гарантії.

Випуск 4. 2018

© В.М.Штепенко, 2018